

LA-2006-106474

INSTANS:	Agder lagmannsrett - Dom.
DATO:	2007-08-30
DOKNR/PUBLISERT:	LA-2006-106474
STIKKORD:	Avtaleloven § 31, § 33 og § 36.
SAMMENDRAG:	Avtalerett, gyldighet av avtale om oppgjør etter påstått ulovlig oppsigelse. Arbeidsgiver hevdet avtale om kompensasjon til arbeidstaker etter påstått ulovlig ioppsigelse var ugyldig i henhold til avtaleloven § 31, § 33 og § 36 førte ikke frem.
SAKSGANG:	Kristiansand tingrett TKISA-2005-7750 - Agder lagmannsrett LA-2006-106474. Anke til Høyesterett nektet fremmet, HR-2007-2087-U .
PARTER:	A mot B (Advokat Ole Johan Storaker).
FORFATTER:	Lagdommer Nils Ole Simonsen. Ekstraordinær lagdommer Steinar Thomassen. Lagdommer Espen Ødegaard.

Saken gjelder om arbeidsgiver er bundet av avtale om erstatningsoppgjør etter oppsigelse i arbeidsforhold, samt erstatningskrav fra arbeidsgiver mot arbeidstaker for økonomisk tap.

A drev fra 1998 import og salg av svømmebasseng i regi av enkeltmannsforetaket ---import A. Virksomheten fikk etter hvert betydelig omfang, med inntil 10 ansatte og gode økonomiske resultater.

I september 2002 etablerte han ---import AS med sikte på at aksjeselskapet, helt eller delvis, skulle overta virksomheten i enkeltmannsforetaket.

27 september 2002 averterte A etter « Daglig leder eller konsulent ». I annonsen fremgikk at han ønsket en person med lang erfaring. Som særlige problemer i foretaket er nevnt « Lagerstyring, arkivering, logistikk, rapporteringssystemer m m. ».

B reagerte på annonsen, ble innkalt til intervju, fikk tilbud om stillingen og tiltrådte allerede 1 oktober 2002. Hun inngikk skriftlig ansettelsesavtale med enkeltmannsforetaket samme dag, hvorav fremgår at stillingen er som « Daglig leder », at arbeidsoppgavene er i h h t « stillingsbeskrivelse, vedlegg » og « nærmeste overordnede er A ». Prøvetid er stipulert til tre måneder.

Det er på det rene at det pr 1 oktober ikke forelå noe stillingsbeskrivelse, og at det heller ikke senere ble oppnådd enighet om noen slik.

B har forklart at hun tidlig så det var mye å ta fatt i. Arbeidsmiljøet var dårlig. Bl a opptrådte A ofte ubehøvet og truende overfor ansatte. I flg B ble flesteparten av grepene hun tok for å rette opp forholdene forgyeves pga motstand fra A. Hun begynte etter hvert å føre en løpende oversikt over hva hun prøvde å få i stand, og hvorledes A reagerte.

I begynnelsen av november 2002 engasjerte A bedriftsrådgiver C som, i flg et notat 7 november 2002 til B, fikk « i oppdrag å vurdere ---imports struktur i samarbeid med A ». I notatet er stilt opp en rekke punkter C hadde behov for informasjon om, bl a regnskapstall pr 30/10, liste over ansatte, avlønningsform, ansettelseskontrakter, budsjett 2003, prognoser 1/11 til 31/12-02, kartlegging av arbeidsoppgaver til ansatte, rapporteringsordninger m m. B fikk en uke på å skaffe frem opplysningene. 10 november konstaterte C at hun « vurderer det i den retning at ---import ikke er tjent med at nåværende daglig leder fortsetter etter endt prøvetid. »

B ble sykemeldt fra 14 november 2002 og oppsagt i h h t oppsigelsesbrev 17 november 2002.

B hevdet oppsigelsen var ulovlig og krevet forhandlingsmøte, som ble avholdt 12 februar 2003. Her deltok A, med juridiske rådgiver, advokat Erling M Timm og B med advokat Ole J Storaker. A tok lydbåndopptak fra møtet, uten at de øvrige deltakere den gang var klar over det. Det ble oppnådd

enighet om at A, innen to uker, skulle betale B NOK 100 000 i oppreisning, NOK 15 000 i saksomkostninger samt feirepenger, i alt NOK 123 000 og at det « utstedes sikkerhet i form av gjeldsbevis ». A underskrev « Gjeldsbevis med bekreftet underskrift » 27 februar 2002, pålydende NOK 123 000, der forfallstid er satt til 27 august 2003.

A har ikke betalt. Etter begjæring fra B er det tatt utlegg til sikkerhet for beløpet i As eiendom gnr 000 bnr 000 i Arendal, tinglyst 7 april 2004.

Hoveddelen av virksomheten i enkeltmannsforetaket ble fra 1 januar 2003 overdratt til ---import AS, med D som daglig leder og A som eneaksjonær. Selskapet ble slått konkurs i h h t oppbudsbegjæring ultimo 2003.

Gyldigheten av avtalen 12 februar 2003 og derved utlegget 7 april 2004 er ett av to tvistepunkter i saken. Det andre er et erstatningskrav A hevder å ha mot B.

As reiste søksmål mot B i stevning til Kristiansand tingrett 15 november 2005, med krav om dom for sletting av utleggsforretningen. Han gjør gjeldende at avtalen 12 februar 2003 er ugyldig fordi han pga sykdom « forsto ikke rekkevidden av avtalen. Han var ikke ansvarlig for sine økonomiske disposisjoner på denne tiden ». Videre krevet han dom for et erstatningskrav mot B begrenset oppad til NOK 1 mill.

Tingretten avsa dom 4 mai 2006 med følgende slutning:

1. B frifinnes.
2. A betaler innen 2 -to- uker fra dommens forkynnelse saksomkostninger til B med 31 502 - trettientusenfemhundreogto- kroner med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3, regnet fra utløpet av oppfyllelsesfristen til betaling skjer.

A w/ prosessfullmektig advokat Per Danielsen anket dommen til Agder lagmannsrett. B, ved prosessfullmektig advokat Storaker tok til motmæle.

Advokat Danielsen trakk seg som prosessfullmektig under saksforberedelsen. Senere meldte først advokat Hanne-Eva Muller, deretter advokat Kjell Rune Hovik seg som As prosessfullmektig, men begge fratrådte. A begjærte oppnevnt psykiatrisk sakkyndig. Lagmannsretten var i kontakt med overlege Frank Olav Bakke og det ble utarbeidet forslag til mandat. Etter en telefonsamtale med A 11 januar 2007, meddelte overlege Bakke i brev 12 januar 2007 til lagmannsretten at A 5 januar 2007 via Bakkes sekretær meddelte at han ikke « ønsket jeg (Bakke) skulle være sakkyndig.» Sakkyndig utredning kom derved ikke i stand.

I brev til A 6 februar 2007 påla forberedende dommer ham å la seg representere ved prosessfullmektig, ref tvistemålsloven § 88. A etterkom ikke pålegget, som ble omgjort ved lagmannsrettens beslutning 9 mars 2007.

22 mars 2007 besluttet forberedende dommer avskjæring av en rekke bevis A i skriv 15 januar 2007 krevet ført i ankeforhandlingene, bl a utskrifter av div telefonsamtaler og rapporter m m. A påkjærte beslutningen til Høyesteretts kjæremålsutvalg, som i kjennelse 18 juni 2007 stadfestet lagmannsrettens avgjørelse,

Etter å ha vært utsatt to ganger som følge av forhold hos A ble ankeforhandling på ny berammet til avholdelse fra 21 august 2007. A begjærte 8 august 2007 ny utsettelse. I den anledning la han frem en legeerklæring fra Hisøy legesenter 23 mai 2007, der det fremgår:

« Ber om utsettelse på medisinsk grunnlag. Når han evt er i stand til å gjennomføre rettesaken er høyst uklart, muligens til høsten. »

Forberedende dommer avslo begjæringen 8 august 2007, ref tvistemålsloven § 89.

Ankeforhandling ble holdt i Arendal 21 til 23 august 2007. A møtte uten prosessfullmektig. B møtte med prosessfullmektig advokat Storaker. Det ble hørt i 15 vitner, 12 etter begjæring fra A, og lagt frem slik dokumentasjon som rettsboken viser.

Om saksforholdet for øvrig vises til tingrettens dom.

Saken står i det vesentlige i samme stilling som for tingretten.

Ankende part, As, anførsler for lagmannsretten oppsummeres slik:

Anken gjelder tingrettens bevisbedømmelse og rettsanvendelse på begge tvistepunkter.

Fremlagte legeerklæringer, bla fra As fastlege Magne-Bjørn Hornnes 23 juni 2004, Senter for Traumepsykologi 4 april 2006, trygdeerklæring fra Sørlandet sykehus 11 august 2006 og vitneuttalelse fra psykiater Skaar viser at han er psykisk ustabil, med diagnose « bipolar lidelse ». Høsten 2002 var de psykiske problemene særlig uttalt. Hans eneste sosiale nettverk, kone og barn, var flyttet fra ham. Han slet med å holde virksomheten gående, med svært lange arbeidsdager. Ansatte i virksomheten opptrådte illojalt, og A prøvde å « kjøpe seg » venner og lojalitet blant ansatte bl a ved å gi enkelte høye lønninger og dyre gaver.

B nektet å etterkomme pålegg A, som eier av bedriften, ga for å sikre videre drift. Han ønsket å trappe ned virksomheten i høst og vintersesongen, da det ikke er omsetning av utendørs svømmebasseng, bl a ved at alle ansatte skulle sies opp ev permitteres. Derved ville han selv også fått roen han trengte for å bygge seg opp igjen mentalt. B etterkom ikke disse påleggene. Hun hevdet det ville bli for dyrt å si opp ansatte, og forela dem i stedet utkast til nye ansettelseskontrakter med lavere lønn. Hun foreslo også at bedriften burde flyttes, slik at enkelte fikk 120 km reisevei. Hun innså ikke at bedriftens regnskapsfører ikke holdt mål, og gjorde intet for å få orden på viktige ting som lagerstyring m m. Konsulent C, som A leide inn for å få vurdert Bs egnethet som daglig leder, konkluderte raskt at B ikke burde fortsette. B gjorde ikke noe for å få frem materialet C og han selve etterlyste, bl a i notatet 7 november 2002. I stedet hevdet hun at dette var andres oppgaver. Bl a mente hun, ref hennes notat 8 november 2002 at når det gjaldt alle punktene på lista « har kun A (A) ansvaret for å hente dem frem ». Bs påstand i samme notat om at « Regnskapsfører vil ikke gi ut noen opplysninger som gjelder de punktene som har med regnskap, budsjett, omsetning, provisjon, lønn etc. Dette fordi revisor jobber med dette, og det er hans ansvarsområde », er hårreisende. Slike forhold ligger klart under daglig leder. I notatet fremgår og at hun kritiserer C for å ha tatt på seg oppdrag « for en syk mann uten å undersøke nærmere hva dette innebar ». Notatet viser at B var på det rene med at A var syk. Videre visste hun at A i denne perioden umotivert « strødde om seg » med penger.

B burde sørget for at han fikk relevant medisinsk behandling. Hvis A opptrådte så ubehøvlet og truende som B hevder, burde hun politianmeldt forholdet.

B utnyttet As sykdom til å få ham til å inngå en langt gunstigere avtale i forhandlingene 12 februar 2003 enn det var rettslig grunnlag for. Avtalen er ugyldig etter avtaleloven § 31. I et hvert fall er det stridende mot « redelighet og god tro » i avtaleloven § 33 å gjøre den gjeldende. Avskriften av lydbandopptakene fra forhandlingene 12 februar 2003 viser at det ikke var tale om « ordinære forhandlinger » i en arbeidsrettstvist, slik B hevder. A skulle ikke hefte personlig for erstatningsbeløpet. Det hadde både advokat Timm og revisor Nordaberg lovet ham. Fra å være en relativt velstående mann, med egen virksomhet, familie og god økonomi, er han nå ruinert, med milliongjeld, uten familie og 80% uføretrygd. Han har ingen mulighet til å betale beløpet B hevder hun har krav på.

Under enhver omstendighet må avtalen 12 februar 2003 revideres i h h t avtaleloven § 36.

A har lidd betydelig økonomiske tap som B delvis er skyld i. Hun etterkom ikke pålegget om å si opp alle ansatte for å spare penger når det ikke var salg av bassenger.

Ved å sende ut forslag om nye ansettelsesavtaler, med lavere lønninger, og foreslå flytting bidro hun til å øke de ansattes illojalitet og til « kollektiv sykemelding ». Hun så heller ikke at regnskapsføreren var ubrukelig. Uten at A var klar over det, henvendte B seg flere ganger skriftlig bl a til As advokat med krenkende uttalelser. Som nevnt gjorde hun intet for å skaffe oversikt over lagerbeholdning og svinn, slik at overgangen til aksjeselskap ble vanskelige og mindre gunstig for A. B var mer opptatt av å sikre sin egen økonomiske fremtid enn å ivareta As inntresser som eier av foretaket.

A har lagt ned slik påstand:

1. Forliksavtalen datert 12.03.2003 kjennes ugyldig.
2. B tilpliktet umiddelbart å slette utleggsforretning kr 128.380,50 heftet på eiendommen gnr. 000 bnr. 000 i Arendal kommune, tinglyst 7. april 2005, dagboknummer 3068.
3. B dømmes til å betale til A erstatning fastsatt etter rettens skjønn, med tillegg av lovens forsinkelsesrente regnet fra forfall og til betaling skjer.
4. B dømmes til å betale As saksomkostninger for tingretten og lagmannsretten, med tillegg av lovens forsinkelsesrente regnet fra forfall og til betaling skjer.

B hevder tingrettens dom er korrekt i resultat og begrunnelse, og har for øvrig sammenfatningsvis anført:

Avtalen 12 februar 2003 er en helt ordinær overenskomst ved avslutning av arbeidsforhold der det er uenighet om en oppsigelses saklighet. Forhandlingene forløp etter omstendighetene normalt og begge parter hadde juridiske rådgivere. Intet, verken m h t As rettslige handleevne, avtalens tilblivelse, innhold eller etterfølgende omstendigheter gir grunnlag for å sette avtalen til side, ev revidere den.

Legeattestene A har lagt frem gjelder perioden fra sommeren 2004, og sier intet om hans psyke ultimo 2002/primo 2003. Diagnosen han fikk i ettertid, bipolar lidelse, er ikke i seg selv habilitetsmangel som gir grunnlag for ugyldighet. A er ikke og har aldri vært sinnssyk. I flg vitneuttalelse fra broren E har det heller aldri vært aktuelt å umyndiggjøre ham.

As juridiske rådgiver, advokat Timm hevder A var fullt tilregnelig da avtalen ble inngått. I samme tidsrom inngikk A også andre avtaler, med langt større økonomiske konsekvenser for ham, bl a omdannelse av enkeltmannsforetaket til aksjeselskap, disposisjoner ingen bestrider gyldigheten av.

Oppsigelsen av B var utvilsomt usaklig og ugyldig. Vitneforklaringer, bl a fra regnskapsfører F viser at forholdene i virksomheten høsten 2002 var kaotiske, men bedret seg da B tiltrådte. Næringsoppgaven fra 2002 viser vesentlige kostnadsposter ble redusert i forhold til foregående år, til tross for at omsetningen økte. B prøvde å ta de grep A ba om, men ble likevel motarbeidet av ham.

Kompensasjonen som ble fremforhandlet 12 februar 2003, NOK 100 000 i oppreisning var etter omstendighetene rimelig, og langt under det hun opprinnelig krevde.

As erstatningskrav er fullstendig udokumentert. B var ansatt i enkeltmannsforetaket. Hun laget forslag til nye ansettelsesavtaler, men var for øvrig ikke involvert i prosessen med overgang til aksjeselskap. A kunne ikke, slik han hevder, kvitte seg med « alle ansatte » og fortsette med « blanke ark » i et ev aksjeselskap. De ansatte måtte følge med til aksjeselskapet etter arbeidsmiljølovens regler om overdragelse av virksomhet.

As anklager vedr Bs håndtering av ansatte er for øvrig heller ikke konsistent. På den ene side kritiserer han henne for ikke å ha « sagt opp alle sammen », og på den annen side for å ha « forespeilet dem mindre i lønn ».

Årsaken til at aksjeselskapet senere gikk konkurs, og A sittende igjen med stor personlig gjeld, skyldes på ingen måte B. Hennes måte å takle stillingen som daglig leder i enkeltmannsforetaket seks uker høsten 2002 hadde ingen innvirkning på konkursen i aksjeselskapet, og er -selvfølgelig- heller ikke nevnt i bostyrerens fremstilling over mulige konkursårsaker. A styrte virksomheten som han ønsket, uavhengig av ev råd fra B. Noe årsakssammenheng mellom eventuelle klanderverdige forhold hos B og tapet A hevder å ha lidd, er det ikke dokumentasjon for.

Atter subsidiært hevdes at B ikke har økonomi ut over det helt vanlige, og at et erstatningskrav må reduseres i h h t det.

B har lagt ned slik påstand:

1. Kristiansand tingrett sin dom av 4.5.2005 stadfestes.

2. B tilkjennes saksomkostninger for lagmannsretten med tillegg av lovens forsinkelsesrente regnet fra forfall og til betaling skjer.

Lagmannsretten er kommet til samme resultat som tingretten og bemerker:

Også i ankeforhandlingene er det brukt mye tid på å belyse As mentale tilstand i tidsrommet før og under opprettelsen av avtalen 12 februar 2003.

Hans fastlege, dr Magn- Bjørn Hornnes uttaler i en legeerklæring 23 juni 2004:

« Det bekreftes med dette at undertegnede var ovennevntes (As) fastlege fra sommeren 2003 til vår-04 »

og

« Det synes klart at han i nevnte periode var i en slik psykisk forfatning at han neppe hadde forståelse for sine handlinger og økonomiske disposisjoner, og derfor kunne foreta handlinger han ikke kunne vurdere rekkevidden av. Hans disposisjoner må derfor vurderes slik at han ikke kan stå til ansvar for disse. »

I flg trygdeerklæringen 11 august 2006 har A diagnosen « bipolar lidelse ». Han verken var eller er umyndiggjort. Lagmannsretten legger til grunn at det er sannsynlighetsovervekt for at han hadde sykdommen også i tidsrommet avtalen 12 februar 2002 ble inngått. En slik lidelse er ingen habilitetsmangel som i seg selv gjør avtalen ugyldig. « Bipolar lidelse » innebærer ikke at vedkommende i rettslig forstand anses som sinnssyk. For øvrig er heller ikke sinnssykdom og lignende mentale forstyrrelser er i seg selv tilstrekkelig til at en disposisjon i avtalerettslig forstand blir ugyldig. Reglene om sinnssykes rettslige disposisjoner er hos oss utviklet gjennom rettspraksis. I flg Woxholt « Arbeidsrett » s 300 kan det derfor « være en viss usikkerhet om dens innhold. Hov har - i samsvar med oppfatninger hos Arnholm og Rein - antatt at partsutsagn blir ugyldige

« dersom det er motivert av sinnssykdom eller høygradig psykisk utviklingshemming (åndssvakhet) hos den handlende. Mangelen kan også gjøres gjeldende overfor godtroende adressat ».

Woxholt legger til grunn at dette gir uttrykk for gjeldende rett, noe lagmannsretten slutter seg til. På s 302 drøfter han om regelen bør utvides til også å omfatte « andre mentale svekkelser », noe han stiller seg negativ til.

På bakgrunn av dr Hornnes 23 juni 2004 uttalelse bemerkes og at vitnet psykiater Skaar sluttet seg til synspunktet at « bipolar lidelse » ikke isolert sett bør lede til at pasienten ikke kan inngå gyldige avtalerettslige disposisjoner. Han uttalte tvert om at han vet om både « bedriftsledere og stortingsrepresentant » som mentalt fungerer upåfallende med en slik diagnose.

Det vil følge av drøftelsen nedenfor at avtalen 12 februar 2002 åpenbart ikke er motivert av As sykdom, slik at han -uansett graden av ev psykisk lidelse- er bundet av den.

Avtaleloven § 31, som A viser til, fastslår at et dispositivt utsagn blir ugyldig hvis det er forårsaket av at noen har utnyttet en annens nød, lettsinn, forstandssvakhet eller avhengighetsforholdet løftegiveren står i til den som får ham til å avgi løftet. Men, det er et vilkår at løftet går ut på at adressaten skal ha en gave, eller at han skal få noe mot påtakelig lavt vederlag, ref Hov « Avtalerett » s 248. Som det fremgår samme sted har bestemmelsen mistet sin praktiske funksjon ved siden av avtaleloven § 33 og § 36. Uansett er det i dette tilfellet ikke tale om noe « gave » eller at B « har fått noe mot påtakelig lavt vederlag ». Avtaleloven § 31 kommer ikke til anvendelse.

Avtaleloven § 33 fastslår at en viljeserklæring ikke er bindende for den som har avgitt den hvis

det « på grunn av omstendigheter som forelå, da den andre part fikk kunnskap om erklæringen, og som det må antas at han kjente til, ville stride mot redelighet og god tro om han gjør erklæringen gjeldende ». Heller ikke denne bestemmelsen er anvendbar her.

Avtalen 12 februar 2003 kom i stand etter forhandlinger i h h t arbeidsmiljøloven (fra 1977) § 61 nr 2. Som nevnt ovenfor er ikke As mentale helse i seg selv grunnlag for å sette avtalen til side. Han hadde med advokat til forhandlingene. Advokat Timm har forklart at han mener As mentale helse ikke hadde innvirkning på forhandlingsresultatet. Bortsett fra en del nokså kraftige uttalelser fra As side kan lagmannsretten ikke se at utskriftene fra opptak A gjorde av forhandlingene gir grunnlag for å anta at forløpet avviker fra hva man normalt opplever ved slike drøftelser.

Arbeidsmiljøet i bedriften var åpenbart vanskelig. I flg påtegning på en rapport 13e mars 2003 fra Agder HMS v/ Grimestad ble det

« foretatt en helse- og arbeidsmiljøundersøkelse i bedriften « ---import » i november 2002. Der kom det fram at de ansatte mener eier opptrer truende og er uforutsigbar. Det kommer også fram at han har svært varierende humør og har ustabile, psykiske reaksjoner. De ansatte føler utrygghet på jobb. »

Lagmannsretten finner det ikke tvilsomt at disse uttalelsene er dekkende også for hvorledes B opplevet arbeidsmiljøet. Stillingsannonsen viser at daglig leders primære oppgave skulle være å lage systemer for arkivering, logistikk, lagerstyring og rapportering. Det var åpenbart mye for B å gripe tak i. Lagmannsretten kan ikke se annet enn at hun, i de seks ukene hun fikk fungere, tok relevante og fornuftige grep for å skape orden og systemer. Det er tale om prosesser som under enhver omstandighet måtte ta en del tid. For lagmannsretten fremstår det derfor som klart krenkende overfor B at A, allerede etter en måned og uten å informere henne, engasjerte ekstern konsulent (C) for å « vurdere daglig leders egnethet ». I flg utskriften fra As lydbandopptak fra forhandlingsmøtet 12 februar 2002 uttalte hans juridiske rådgiver, advokat Timm i sær møte med A at « for å si det enkelt: Du (A) sitter med en dårlig sak ». Dette er en vurdering lagmannsretten deler. Resultatet av forhandlingsmøtet 12 februar 2003 synes etter omstendighetene rimelig, også for As vedkommende. Etter lagmannsrettens syn er det åpenbart ikke i « strid med redelighet og god tro » å gjennomføre avtalen. Ugyldighet med grunnlag i avtaleloven § 33 er det derved ikke tale om.

Lagmannsretten kan heller ikke se det er grunnlag for tilsidesettelse eller revisjon med grunnlag i avtaleloven § 36. Bestemmelsen rammer (også) urimelighet på grunn av etterfølgende forhold. I dette tilfellet finnes ingen etterfølgende omstendigheter som tilsier at avtalen 12 februar 2003 bør settes til side eller revideres. Beløpet A forpliktet seg til å betale, NOK 123 000, er beskjedent hensett til omfanget av virksomheten han den gang drev. Til sammenligning bemerkes at A i tidsrommet november 2002 til januar 2004 betalte over NOK 440 000 til eksterne konsulenter. I h h t avtalen 12 februar 2003 forfalt beløpet til betaling ultimo februar 2003, et tidspunkt A sannsynligvis hadde midler til å gjøre opp. At han, dels som følge av konkurs i aksjeselskapet, senere fikk økonomiske problemer er i denne sammenheng uten betydning. Det vises også til merknadene vedr As erstatningskrav nedenfor. Han kan heller ikke høres med at revisor skal ha lovet ham at forpliktelsene i h h t avtalen 12 februar 2003 ikke « skulle får konsekvenser for hans personlige økonomi ». Avtalen er inngått mellom B og As enkeltmannsforetak. Ev løfter fra andre m h t konsekvenser for As privatøkonomi -og som B var ukjent med- er uten betydning.

A kan etter dette ikke høres med at han ikke er bundet av avtalen 12 februar 2003. Det er da heller ikke grunnlag for å ta til følge påstanden om at utleggsforretningen tinglyst 7 januar 2004 skal slettes.

Det andre tvistes spørsmålet, As erstatningskrav mot B, kan åpenbart heller ikke føre frem. Virksomheten i enkeltmannsforetaket ble som nevnt videreført i aksjeselskapet ---import AS med regnskapsmessig virkning fra 1 januar 2003. Allerede i utgangspunktet har det formodningen mot seg at Bs om lag seks ukers virke som daglig leder i enkeltmannsforetaket høsten 2002 overhodet kan ha hatt betydning for aksjeselskapets konkurs. Bs ansettelse i enkeltmannsforetaket er ikke omtalt i bostyrers opplisting av årsaker til konkursen. Hertil kommer at næringsopp-gaven for 2002

viser at enkeltmannsforetaket da hadde en netto næringsinntekt etter finanskostnader på NOK 884 000, og at enkle kostnadsposter var redusert i forhold til året før, til tross for større omsetning.

A har særlig bebreidet B for å ikke ha fulgt opp hans pålegg om å « si opp hele arbeidsstokken » for å spare penger i lavsesongen og slik at aksjeselskapet kunne starte med « blanke ark ». Lagmannsretten er enig med B i at en slik fremgangsmåte kunne blitt svært kostbar. Slik lagmannsretten ser det var pålegget ikke verd å ta på alvor. Videre bemerkes at As angivelige standpunkt m h t arbeidsstokken ikke var konsistent. Samtidig som han bebreider B for å ha utløst « kollektiv sykemelding » som følge av forslag til nye ansettelsesavtaler med lavere lønninger i aksjeselskapet og planer om flytting av virksomheten. I flg A var dette grep han fikk stanset. Pr oktober/november 2002 forelå ingen opplysninger om at virksomhetens mangeårige regnskapsfører i enkeltmannsforetaket ikke holdt mål.

Noe årsakssammenheng mellom Bs virke som daglig leder i enkeltmannsforetaket de seks ukene hun fungerte og As senere økonomiske vansker/konkursen i aksjeselskapet er det ikke tale om.

For øvrig viser lagmannsretten for begge tvistesporssmåls vedkommende til tingrettens begrunnelse, som lagmannsretten i hovedsak slutter seg til.

Tingrettens dom blir etter dette å stadfeste, i det lagmannsretten også er enig i tingrettens omkostningsavgjørelse.

Anken har vært for gjeves. A bør, overensstemmende med hovedregelen i tvistemålsloven § 180 første ledd erstatte Bs saksomkostninger for lagmannsretten. Overensstemmende med advokat Storakers omkostningsoppgave settes beløpet til NOK 116 696, hvorav NOK 109 056 er salær inkludert m v a.

Dommen er enstemmig.

Domsslutning:

- 1. Tingrettens dom stadfestes.*
- 2. I saksomkostninger for lagmannsretten betaler A innen 2 -to- uker fra dommens forkynnelse 116.696 -ettthundreogsekstentusensekshundreogtittiseks- kroner til B. I tillegg kommer renter fastsatt i h h t forsinkelsesrenteloven § 3 -pt 11,5% p a- fra forfall til betaling finner sted.*